

OD REDAKCJI/EDITORIAL

Olbrzymi postęp w technice i nauce doprowadził do istotnych zmian w charakterze medycyny. Dawniej dominowały choroby ostre, teraz przeważają choroby przewlekłe. Zmiany te należy tłumaczyć postępowaniem zarówno w zakresie diagnostyki, jak i w procesie leczenia. Obecnie ratuje się życie pacjenta, który dawniej nie miał szans na przeżycie, a otrzymawszy tę szansę, wymaga często długoletniego leczenia i/lub kontroli stanu zdrowia nierzadko przez wielospecjalistyczne zespoły, łącznie z rehabilitacją. Wiąże się to z koniecznością zwiększenia nakładów na służbę zdrowia, zwiększenia liczby lekarzy, rehabilitantów i pielęgniarek. Stąd wypływa konieczność zwrócenia znacznie większej uwagi na rolę szeroko pojętej profilaktyki i wprowadzenia jej do praktyki. Należy przy tym podkreślić, że zapobieganie chorobom tzw. cywilizacyjnym należy rozpoczynać jak najwcześniej u dzieci.

Nie jest więc sprawą przypadku, że tyle uwagi poświęca się w krajach rozwiniętych roli żywienia i stylu życia w kształtowaniu zdrowia. Biorąc pod uwagę fakt, że czynniki egzogenne największy wpływ wywierają na ustrój rosnący coraz więcej badań obejmuje noworodki, niemowlęta i dzieci.

Niniejsze wydanie *Developmental Period Medicine* poświęcone jest niezmiernie ważnemu problemowi wpływającemu na stan zdrowia i rozwój dzieci, a później na zdrowie dorosłych, jakim jest karmienie niemowląt mlekiem matki.

Niestety liczba matek karmiących dziecko piersią, zwłaszcza po wypisie ze szpitala, jest stale jeszcze mała, mimo szeroko zakrojonych działań w kierunku jej zwiększenia. Być może, niedostatecznie rozpowszechniane są wyniki nowoczesnych, dobrze udokumentowanych badań wskazujących na pozytywny wpływ mleka matki nie tylko na rozwój dziecka, ale także na jego zdrowie i jakość życia w przyszłości. Warto więc wspomnieć o badaniach poświęconych zagadnieniom istniejącej Osi Przewód Pokarmowy – Ośrodkowy Układ Nerwowy (ang. GBA – Gut-Brain Axis). Oś ta działa dwukierunkowo poprzez ENS (ang. enteric nervous system) i ANS (ang. autonomic nervous system).

Wykazano, że nieprawidłowa flora bakteryjna przewodu pokarmowego (dysbiosis) może być odpowiedzialna nie tylko za choroby układu pokarmowego, ale także za rozwój ośrodkowego układu nerwowego i zaburzenia jego funkcjonowania. Najbardziej wrażliwe są noworodki z małą urodzeniową masą ciała.

Biorąc pod uwagę fakt, że nawet dzięki nowym technologiom nie można zastąpić pozytywnego i ochronnego działania mleka matki, należy nasilić i unowocześnić działania na rzecz karmienia piersią noworodków i niemowląt zdrowych, a także poprawiać i zwiększać możliwości karmienia mlekiem matki dzieci z małą urodzeniową masą ciała i dzieci z niektórymi wadami wrodzonymi zwłaszcza twarzo-czaszki.

Powyższe rozważania przyczyniły się do wydania specjalnego numeru *Developmental Period Medicine* obejmującego następujące opracowania:

1. Karmienie piersią – ważny element profilaktyki zdrowia – Barbara Kowalewska Kantecka
2. Wsparcie laktacji i profesjonalna pomoc w karmieniu naturalnym – Magdalena Bednarczyk
3. Realizacja upowszechniania karmienia piersią – Barbara Kowalewska-Kantecka

Redaktor Naczelny
Prof. zw. dr hab. n. med. Krystyna Bożkowska